

EESTI SPORDILEHT

Hind 15 senti

KEHAKULTUURI SIHTKAPITALI VALITSUSE * EESTI SPORDI KESKLIIDU * JA * ÜLERIIKLISE VÕIMLEMISÕPETAJATE SELTSI HÄÄLEKANDJA *

Toimetus ja talitus: Tallinn, Vene tän. 11-a, kr. 10. Postkast 70. Telefon 9-28. ☒ Tellimise hind: aasta peale 7 krooni, kuus 60 senti. Eesti Spordileht ilmub igal reedel.

IX. aastakäik.

Reedel, 3. veebruaril 1928. a.

IX. aastakäik.

Esimesed mehed läksid tulle.

Burmeister peaks kuuluma St. Moritzis sprinterite esirinda. — Oodata kõigi Eesti uisurekordide varisemist.

Foto Mikas.

Eesti esivõistlustelt kiiruisutamises. Vasakul Martin 5000 mtr. stardis. Tema taga seisavad Vogt ja Ende.

Keskel Eesti kiiruisutamise meister Christfried Burmeister. Paremäl jookseb Burmeister 1500 mtr.

Eesti meeskond St. Moritzi taliolümpiaadile on juba teele asunud. Teisipäeva õhtul matkasid Tallinnast Schveitsi lumemägede poole kiiruisutajad Burmeister ja Mitt ühes liidu esitajate Villemsoni ja Hiiopiga ning sulemehe Löviga. 11. veebruaril lähevad mehed juba võistlustulle. Loomulikult vaevab meid kuni tagajärgede kostmiseni St. Moritzist uudishimu — mida suudavad meie kiiruisutajad seal. Tallinnas seni peetud katse- ja esivõistlused ei anna meile sellele küsimusele kuigi rahuldavat vastust. Jäätüingimused ja muud olud on meil ja mujal (eriti Schveitsiga võrreldes) sedavõrd erinevad, et tagajärgede vastamisi seadmine mingit vähematki õiglast prognoosi ei võimalda. Meie mehed peaksid Schveitsi ideaalseid võistlustingimusi arvesse võttes tunduvalt paremaid aegu näitama, kui Tallinnas.

Soomlaste võistlusi Helsingis ning Os-

los või Davosis võrreldes on alati ilmne suur tagajärgede paranemine viimastes. Kui Thunberg Helsingis peaaegu kunagi 500 mtr alla 46,0 ei kata, läheb tal välismaadel 44,0 hõlpsasti, isegi alla, nagu viimane kord. 2 sekundit näib teistegi aegu 500 mtr Norra ja Schveitsi jää parandavat. Lätlane Rumba on isegi veel suuremaid vahesid näidanud, uisutades kodus 500 mtr 48—49 ja kippudes Schveitsis alla 45.

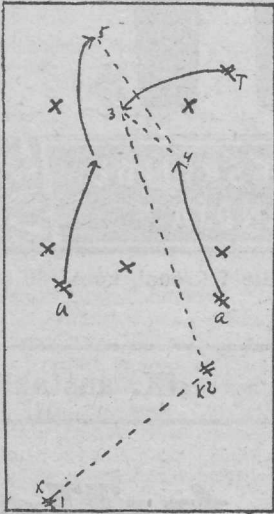
Kui meie usume, et sarnane olude soodustust ka meie mehi mõjutamata ei jäta, peaksime meie Burmeistrilt St. Moritzis lootma aegu 43,8—45,0 sekundi vahel. Nii julget optimismi on päris pentsik väljendada, sest see ei tähendaks ju muud, kui Burmeisteri asetamist maailma uisusprinterite esirinda, kuid võimatu see igatahes ka ei ole. Küsimus seisab ainult selles, kas suudab Burmeister oma väheste välis-

võistluste kogemustega vormi- ja meelekindlust alal hoida. Teiseks ripub 500 m ka suurel määral õnnest ära, üks väike jalavääratus ja mäng on kaotatud.

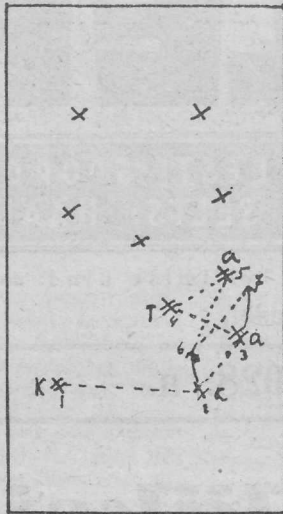
Mida pikemad maad, seda vähem arvatavasti on meie meeste schansid. Igatahes peaksid küll neilgi maadel Eesti rekordid purunema. Ei oleks liig, kui Burmeister näit. 1500 mtr 2.26—2.28 kataks ja Mitt sama maa 2.30—2.32. 5000 ja 10.000 mtr. jooksis Mitt Tallinnas järjekindlalt Burmeistrilt paremini, kuid Burmeister võib St. Moritzis omakorda Mittile revanschi anda, sest parem jää võib tema stiiliomadusi Mittist rohkem soodustada. Kui lätlane Rumba on 5000 mtr alla 9 min. Schveitsis katnud, peaksid seda ka meie mõlemad kiiruisutajad suutma. Ka 10.000 mtr peaks alla 19 minuti tugevasti minema. Meie kiiruisutajad ei ole meie arvates Euroopa uisuliidist sedavõrd mitte

Offensiiv-taktika korvpallis.

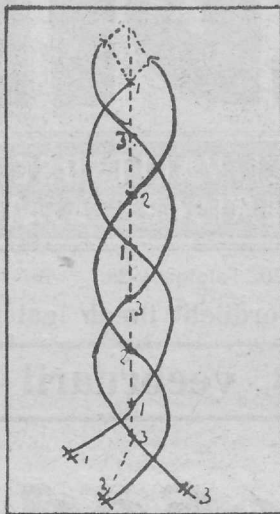
J. Kitsing, Tartu N. M. K. Ü.

Joon. 1.

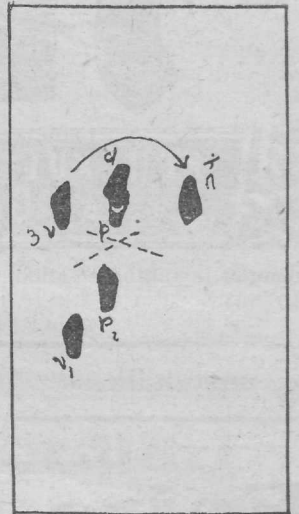
Joon. 2.

Joon. 3.

Joon. 4.

Joon. 5.

1. Sissejuhatus.

Kui meeskond omab palli, on ta pealetungija, kui ta kaotab palli, langeb ta kaitseseisu. Meeskonna edu suurimaks faktoriks on just võime võimalikult kiirelt ühest seisust teise üle minna. Teoreetiliselt on pealetung palju keerulisem kui kaitsmine.

Eritletakse kahte liiki pealetungi. Need on 4 mehe offensiiv ja 5 mehe offensiiv. Puhtal kujul on neid raske leida, sest nad omavad lugematuid variatsioone, kusjuures mõlemad läbisegi tarvitatakse. Tugevad meeskonnad kasutavad mõlemad viise ja tihtigi kombineerivad ühes mängus mõlemad.

4 mehe pealetung. Nelja mehe offensiivi korral ei püüa tagumine kaitsja üldse peale visata ning liigub harva üle tsentri joone. Seda stiili harrastatakse nii Ameerikas kui ka meil. Pea naremus sel stiilil on, et korv kunagi kaitseta ei jää.

Säärasel korral saab selle vastu pöörlevat pealetungi (rolling offense) tarvitada. Vaata joonis 3. See sünnib järgmiselt: Mängija nr. 2 söötab palli ükskõik kummalt poolt küljelt keskele jooksvale mehele umbes 2 mtr. kaugusele; 2. söötab 3., kui see otse ees, see nr. 1., nr. 2. liigub närsat visket joont mööda kohale 2, kust ta söödu saab. See on nagu nõõri punumine. Harva saab sööta otse ette. Selles mõttes on pärastpoole kasuliklikum sik-sak sööta, kusjuures saadakse sööt jooksujoonel kohal, mis kõige kaugem tsentrijoonest. Seda tuleb harjutada enne lihtsalt, siis pörkesöötdudega ning lõpuks vastu 1-3 kaitsjat. Samal moel võivad suuremal platsil ka 5 mehe liikuda. Neid pöörlevaid pealetunge on ka teistsuguseid, palju keerulisemaid.

5 mehe pealetungi korral ei vaadata, mida keegi mängib. Siin töötavad kaitsjad nii oma korvi all, kui ka taga — üks kaitses ees keskel, teine taga keskel. Tihti juhtub, et tsenter ehk üks ajajaist on tegumine kaitsja ning mõlemad kaitsjad ajajad jne.

See mängustiil nõuab kogenenumaid ja mitmekülgsemaid mängijaid, on rohkem hasartne kui eelmine. Siin peab olema aleline koostöö. Kaitsja on selle offensiivi vastu palju raskem, kuna vastase edurivil palju rohkem võimalusi ning tülatusi.

Oma ilme poolest tehakse ka korvpallis kahe mängustiili vahel vahet. On olemas pika ja lühikese söödu mäng.

2. Pikasöödu mäng.

Mängu algpäevil Ameerikas, meil tihti ka praegu, on väljakujunenud lihtne pikasöödu mäng. Oma korvi all (kuhu ta viskab) seisab ajaja, harilikult kaitsja seljataga. Niipea kui pall oma meeste kätte satub, söödetakse otse üle platsi oma ajajale ning see püüab lähedalt korvi visata.

Sel stiilil on palju nõrkusi: Pall peab pika lennu tegema ning vastase kaitsse võib ta kergesti vahelt ära võtta. Samuti nõuab pikk sööt palju suuremat täpsust viskajalt, kui lühikene. Lõppeks rikub ta meeskonna koostööd, sest säärane korvi al „noolija“ elab teiste nahal. Tihti peavad võhikud teda kõige paremaks mängijaks, sest ta viskab harilikult kõige rohkem korve. Harilikult pole sel korral kaitsmisest juttugi. Sellegi peale vaatamata on seda mängu tulus vahetevahel kasutada, eriti just kui vastase 5 meest kõik üle tsentri pealetungil.

Sellest mängustiilist on arendatud üks mäng pikkadele meestele, mis äärmiselt raske takistada lühikestel kaitsjatel. Vaata joonis nr. 1.

Palli oma meeste kätte satudes jookseb üks mees, harilikult tsenter (joonisel T.) oma korvi alla ja sealt tagasi vabaviske joonele. Kaks meest samast meeskonnast (joonisel mõlemad A-d) võtavad seisu näoga oma korvi poole. Kaitsja 1. söötab kaitsja 2-le, see tsentri vabaviske joonele kaunis kõrgelt, tsenter püüab selle kõrgelt, 2. ajajat tormavad edasi ning ta võib sööta ajajatele ehk ümberpöörduvalt otse korville visata. Säärane mäng nõuab täpset aja kalkuleerimist, korralikku söötu, kiirust ja jõudu palli käsitamisel ning on kasulik meeskonnale, kus tsenter ja mõlemad ajajad pikad mehed ning head hüppajad. Samuti pikkade vastasmängijate korral on aga edu kaunis küsitav.

3. Lühidasöödu mäng.

Enne maailmasõda tarvitati Ameerikas suure eduga lühidasöödu mängu. See mäng nõuab palju häid mängijaid ning äraõppimine on kaunis raske.

Siin liiguvad 3 või 5 mängijat omavaheliste tihedate söötdudega platsil edasi. Söödud on kiired, mitte liiga kõvad, ent äärmiselt sagedad, nii et 2 kaitsjat selle süsteemi vastu võimetud. Joonisel nr. 2 on üks säärastest mängudest.

Kaitsja 1. viskab oudist palli teisele kaitsjale 2., see ajajale 3., sealt tsentri 4., edasi ajajale 5., see omakorda tagasi kaitsjale, kes vahepeal edasi liikunud jne. Nii liiguvad need neli meest kas otse ehk ristirästi üle välja edasi. Teine kaitsja 1. liigub aga teisel küljel. Juhusel, kui kaitseseisukorras vastased kõik ühele küljele 4 mehe vastu liiguvad, söödetakse vabale kaitsjale, kes tilgutuselt viskab korvi. 2 mehega on seda raske kaitsa, 5 mehel palju lihtsam.

Edaspidises arengus on mainimisväärne n. n. segatüübid tilgutus-pöörde ja pöörde-tilgutusmängud (dribble pivot ja pivot dribble games).

Juba H. Niileri korvpalli elementide konspektis, möödunud aastal, on mainitud pivot-pöörde. Neid on seal mitu, minu arvamise järele ainult 2.

1. Tahapoole pöörde (vt. joonis 5) kasutatakse enamjaolt kui mängija tilgutab otse nurka ning vastase kaitsse on tal otse kannul. Siinkohal on

kasulik tarvitada kas hoota haaki ehk tahapoole pöoret. Tahapoole pöörde sünnib järgmiselt: Mängija tilgutab (lööb palli maha), hüppab seisu, kus jalad paralleelselt laiali, jalad kindlalt vastu maad. Hüppel ei tohi ei jalgu, keha ega õlgu pöörata. Jalad õlgu põlvedest veidi paenutatud, ning võrdlemisi laiali, raskus ühtlaselt mõlemil jalal. Rind ees, ning keha puusadest ettepoole paendunud. Palli tuleb hoida mõlema käega laialisirutatud küünarnukkidega.

Kui jalad kõvasti maas, tõuka viibimata ühe jalaga, teist tugevasti põrandale vajutades, tee pool pöoret seisva ehk pöördejala ümber. Pöörde tehakse ettepoole, see tähendab — pöördel paremale jääb parem jalg põrandale kohale, kand on tõstetud ning mees pöörduv varvastel (tallal), mitte kontsal. Äratõuge sünnib vasaku jalaga parema sihis, vasak jalg liigub kaares ette ja paremale üheskoos vasaku õlga, nii et mängija liigub siin näoga vastu liikumissuuna. Paremale poole pööramise tuleb parem õlg veidi madalamale lasta ning põlvest jalg veidi kõverdada. See toob parema õla pöördejalale lähemale ja üle pöördejala, mis kindlustab hea tasakaalu pöörde läbiviimiseks. Pöörde sünnib harilikult küljejoonte suunas, kuid nole tingimata vajalik. Samuti pööratakse harilikult paremal jalal. On säärane seis saavutatud, söödetakse pall, kasulik ühe käega (siin vasaku) küljeviske, siin kordub pool pöoret veel ning mängija on seisu nagu alguseski.

2. Edaspidi pöörde. (Vt. joonis 10). Pöörav mängija astub umbes 3 jala kaugusele vastase ette vasaku jalaga ja tahtes pöörata vasakule, paneb ta oma parema jala otse kaitsja jala ette, tald kindlalt maas, põlved paenutatult, pall mõlemis käes. Ta pöörduv vasakule ning ei tohi jääda varvastele, ent peab jõudma seisu — tallad tervelt maas, põlved hästi paendunud ning raskus ühtlaselt mõlemil jalal. Momendil kui parem jalg kindlalt maas, peab ta tõukama tagasi täiesti jõust ja vibutama paremat jalg taha, vasakule. Samal ajal tõuseb vasaku jala kand ja vasak õlg vajub veidi. Mängija pöörab vasakul jalal (varvastel) niikaua kui pool pöoret ehk rohkem on sündinud, nii et mängija selg kaitsja poole on pöörduv. Sellest seisust söödetakse pall. Edasi asutakse vasakuga ette ning pööratakse kaitsjast vabaks.

Sel viimasel pöördel (pivotil) põhjenevadki 2 mängustiili.

1. Tilgutus-pöörde mäng (vt. joonis 6). Tilgutus on siin märgitud sakilise joonega, kuna pöörde silmusega. See on 3 mehe pealetung, kuna kaks on järgnejad (trailerid). K₁ söötab oudist palli K₂, K₂ T₃-le, kes tilgutab keskmise kaitsja suunas. T₃ pöörab seljaga kaitsja poole ning söötab A₄, kes kaitsjast juba möödas. See tilgutab ning kaitsse vastu jõudes söötab tsentri, kes kas otse peale viskab või söötab ajajatele. Seda mängu tuleb puhtalt mängida, sest pöördes võivad sageli outi põhjustada. Kaitsja on selle süs-

(Järg 7. lhk.)

Tallinn käsipallis peremees.

29. jaanuaril peeti Tartu — Tallinna käsipalli linnavõistlus Tallinnas NMKÜ võimlas.

Mängude alguseks oli publikut kaunis vähe ilmunud. Vähene reklaam käsipalli liidu poolt andis siin ennast tunda.

Õhtu algab naiste võrkpalli esivõistluste tsükli mänguga Kalevipoja — Vitjasi vahel. Võidab esimene 15:8 ja 15:5.

Järgneb õhtu suurnumber: Tartu — Tallinna võrkpalli linnavõistlus. Tartut esitab sealse NMKÜ meeskond. Tallinna koosseis: Altosaar, Eisenschmidt, Rosenstein, Margevitsch, Umverk, Pressraud. Tartu meeskond mängib väga hästi. Esimene poolaeg läheb tasavägiselt. Võidab Tallinn 16:14. Teine poolaeg on samuti Tallinna, resultaadi 15:11 juures. Kord oli seis teisel poolajal juba 14:8 Tallinna heaks. See mäng oli senipeetuist parim. Tartu poolel surusid Nigol ja Voitk hästi. Tallinnal lõi Altosaar ilusaid pomme. Samuti ka Eisenschmidt ja Rosenstein. Parim tõstja platsil oli Margevitsch (Tall.).

Võrkpall Greif — Noorsepad oli ebaõnnestunud number. Seda just noorsepade arvel, kes nähtavasti esmakordselt platsil olid. Võidab Greif 15:2 ja 15:2.

Korvpallis esitab Tallinnat Vitjasi meeskond harilikus koosseisus. Tartu meeskond näeb järgmisena välja: Voitk — Mällo, Jakobson — Pedajas — Nigol. Pedajas tsentris lööb alati palli Selenõi käest ära, ning nad pääsevad juhtimisele 3:1. Poolaja võidab Tallinn 21:9; ka teine poolaeg on tema 22:13.

Tallinna meeskonnal ei sobinud mäng kõige paremini. Igatahes on Vitjas paremat mängu vahel näidanud. Ka Tartu jättis soovida. Paremaid mängijaid oli Ivanov, kes saavutas ilusatest visketest ja kiiretest läbimurretest 14 punkti. Tartlane Nigol saavutas 8 punkti.

Korvpalli esivõistluste tsükl Kalevipoeg — Võitleja andis võidu viimasele 24:30 (11:13). Kalevipoeg polnud harilikus mänguhoos. Visked tehti räpalt. Ta oli seni ainult Kalevile kaotanud käesoleval hooajal.

— Ameerika uisutajad on Oslos omavahelisel katsevõistlustel näidanud: 1500 mtr. — 1. Joffe 2.25.8; 2. Bialas 2.26.2. 5000 mtr. — 1. Joffe 8.51.4; 2. Bialas 9.00.8. 440 yardi — 1. Farrel 36,1 (uus Ameerika rek.); 2. Bialas 36,2; 3. Joffe ja Murnohv 36,3. 1 Ingl. miil — 1. Murphy 2. 30.6 (uus Ameerika rek.); 2. Bialas 2.30.9; 3. Farrel ja Joffe 2.32.1.

Ühes norralastega võisteldes kuiunesid taajäried: 500 mtr. — 1. Halvorsen 45.4; 2. Andersen 45.5; 3. Christensen 45.6; 4. Moen 45.7; 5. Murnohv 45.8; 6. Farrel 45.9; 7. Joffe 46.1; 8. Bialas 46.4. 5000 mtr. — 1. Joffe 8.42.2; 2. Bialas 8.50.1; 3. Ström 8.53.2; 4. Moen 8.53.3; 5. Christensen 8.59.7; 6. Murphy 9.13.0; 7. Farrel 9.21.8. 1500 mtr. — 1. Joffe 2.27.7; 2. Christensen 2.29.9; 3. Murphy 2.30.7; 4. Halvorsen 2.31.2; 5. Bialas 2.31,6. 2 Ingl. miili — 1. Joffe 5.52.3 (uus Ameerika rek.); 2. Murnohv 5.52,4; 3. Bialas ja Farrel 5.53.5. 10 000 mtr. — 1. Moen 18.50.2; 2. Ström 18.59.9; 3. Halvorsen 19.06,6; 4. Christensen 19.09,7.

Poksijate tiitlijahilt

Tänavused Eesti meistrid: Taar, Viikberg, Kreekmann, Lilender, Palm, Kuura, Kuuskmann.

Silmapaistvaid poksijaid esivõistlustelt: Maasik, Palm, Viikberg.

Tänavused poksiesivõistlused jätsid kerge pettumuse. Tõsi, nad pakkusid kohati ju õige huvitavat, kuid neist oodati rohkem. Terve rida paremaid poksijaid, nagu Tender, Luts 2., Jann, Lester jne., ei teinud võistlusi kaasa ja terve rida mehi, nagu Palm, Lilender, Kuuskmann, Ole, Kuura jne. ei esinenud oma tavalikus kaalus, mida neile ainukohaseks võib pidada. See muutis konkurentsi õredaks ja kahanendas tunduvalt võistluse pinevust.

Ei saa salata, et meie poksijate tasapind üldiselt tõusnud on. Seda põhjustavad Schäferi õpetus ja olümpia treening, kuid nimetatud edusammu ületas sedavõrd eeltoodud pahe, et üldtulemuseks peaaegu miinust endisega võrreldes võib märkida.

Läinudaastastest meestest on mõned võrdlemisi juba kaugeläinud ja Kreekmann suutis isegi täiesti teenitult meistriks tulla. See mees näib oma võitlusinge ja temperamendiga häid lootusi tulevikuks andvat. Ka Taar, Jegorov, Köln ja Ratassepp on nimed, keda meie tulevikus vist tihti võitjate lugast leiame.

Tardumist või tammumist surnud punktil näitavad Viikberg, Lilender ja Kuuskmann. Nad peaksid hoolega ise poksi tehnilise külje üle järele mõtlema, sest praegune oskus ei suuda neid kuigi kauale viia. On tarvis enam mitmekülsust, läbimõeldumata ja teadlikumat tööd. Maasika, Leigeri, Volde ja Koti võimetus võis aga ilmset langust konstateerida.

Ainsam „europlane“ võistlustel oli Palm, kes vast enam kui klass kõrgist ülejäänud meestest kõrgemal oli. Püsites ka mõned aastad surnud punktil, hakkas ta Schäferi treeningust saadik hooarsalt juure võtma ja viimaste rahvusvaheliste võistluste kogemused on temast sedavõrd küpse poksija teinud, et iga rahvusvaheline poksiring talle avatud peaks olema. Vast tahaks talt veidi suuremat jõurikkust ja otsustavust näha, mis siis juba temal täit olümpiavormi tähendaks.

Kui meie võistluste järgmisi paremaid tahaksime leida, kes nagu tähendatud tun-

duvalt Palmist madalamal, siis peame meie Kreekmanni, Lilendri, Taari ja Kuura juures peatuma, kus ka vast nimetatud järjekord omal kohal oleks. Kuid need on kõik ikka veel sedavõrd rohelised mehed, et nende olümpiasõit kaunis ränga küsimusmärgi all seisab.

Kui olümpiamehest on juttu olnud seni Luts 2-st, kuid üleliigse kaalu tõttu, mis teda harilikku kaalu ei lasknud, ei saanud teda esivõistlustel näha. Kaalu kiire juurevool võib temalegi saatuslikuks saada, sest sulgkaalus esinemine, kus tal vastu tulevad vähemalt Kreekmanni või Kallase koguga poisid, on mõttetu.

Ei ole vist üleliigne tähelepanu juhtida sellele, et kogu meie poksijate pere on intensiivsema treeninguga kõvasti kaalu juure võtnud. See on iseenesest füsioloogiliselt vist õige nähtus, kuid võistlusvormi saavutamiseks peab parajal ajal ka mahavõtmise treening järgnema. See on üks võistlusvormi saavutamise raskematest etappidest. Vast peaksid meie poksijad treeningust senisest rohkem käike tegema ja ka saunatama.

Esivõistluste suurnumbriks pidi olema V. Einmanni come back, kellele aastate eest kuulus Eesti parima poksija kroon, kuid nüüd paaril aastal ei olnud esinenud. Ta olevat viimasel ajal kõvasti treenerinud ja pidi eelduste kohaselt endisel tasapinnal seisma, kuid et ta Palmi vastu täiesti võitlusvõimetuks osutus ja ka Reimannile tegelikult kaotas, tohiks vist tõenduseks olla meie poksitasapinna üldisest edasinihkimisest, kus märksa enam võistluste tempo on maksvusele tulnud kui varem.

Einmann-Reimanni matsch sunnib ka rääkima kohtunikudest. Kõigi püüete peale vaatamata ei näi nad saavutavat tarvilikku hindamise objektiivsust. Omanudades teatud hinnangu süsteemi, peab kohtunikul ometigi punktide lugemise kõrval jääma kõrgemaks teguriks mõistus, mis võistlejate suhtes lõpusõna peab ütleva. Kuid Reimann-Einmanni matschis oli eelmine ka tegelikkude punktide poolest pare-

V. S. Sport Harju jääpallimeister.

Keskpoolkaitsja Paali võiduvärvavad.

Foto Mikas.

Harju meister v. s. Sport. Seisavad vasakult: Uettoa, Aun, Seegner, Paal, Kreimann, Laurberg, Tipner, Idlane, Karm, Reintam ja Rio.

29. jaanuaril pidasid Sport ja Kalev eelmise väljal Harju jääpalliesivõistluste lõpumängu E. Ellmanni (Hokkeiklubi) juhtimisel. Sport oli oma koosseisu selleks korraks veel enam uute meestega täiendanud, mis mängu kogumuljele kasuks ei tulnud, kuid siiski võiduni ulatas. Koosseisud nägid välja: Sport: Laurberg; Karm — Kreimann; Idlane — Paal — Rio; Aun — Seegner — Tipner — Uettoa — Reintam. Kalev: Rauk; Sarv — Nelisnoi; Koort — Kull — Lasn; Estam — Jõers 2. — Koovit — Jõers 1. — Luha.

Mänguinitiaativ kaldub alguses Kalevile, kes ladusa kombinatsiooni-mänguga väljal domineerib ja lühidate pühkimispassidega päris vabalt Spordi kaitsjate hulgas opereerib. Spordi edurivi tank Tipner on aga alaliselt kahest kolmest mehest kaetud ja ei leia tegutsemisvõimalust. Teised Spordi ajajad ei ole kardetavad, eriti nigelaks osutus paremäär.

Kalevi kombinatsioonimäng esimesel poolajal väärrib erilist rõhutamist, see oli täielik modern-jääpall, millist oma puh-

tuse poolest meil seni ei ole veel näha olnud. Kombinatsioonid ja kohavahetused olid kohati väga keerulised ja tehti suure kiiruse pealt elurõõmsa huumoriga. Spordi aeglased Karm ja Kreimann olid alatasa möödämängitavad, mis neid tõsiselt pahandas. Karm hakkas seetõttu päris ladusalt jalgu peksma.

Esimese värava veeretab tagasimängiv Kreimann Estami tagantaitamisega 7. minutil. Selle tasub Tipner 15. min. hiigla jõurikka ataagiga. Siis langeb mäng jälle Kalevi kätte ja areneb päris virtuooslikuks kombinatsioonivõrguks, kus isegi raske jälgida, kes keegi forvard on — niivõrd kiireltvahelduv oli mäng.

Kuna Spordi kaitsje täiesti abita on, teeb seda rohkem tööd väravaht, kes oma praeguse vormi juures vist juba ka Spordi endise suurväravavahi Tamme ületab. Vähemalt kolm näilikut surmakindlat väravat likvideerib Laurberg esimesel poolajal.

24. min. toimetab Kalev nurgalööki. Luha löödud pall tuleb värava alla Koovitele, kes selle aga Jõers 2-le tagasi söödob.

Foto Mikas.

Tipner lööb Kalevile esimese värava. Rauk on väravast välja jooksnud ja Kull ja Sarv teevad asjatuid katseid Tipneri takistamiseks.

See lööb läbi väljatormavate Spordi meeste väravasse 2:1. 40. min. on Estam puhtalt läbi, värav näib 5 sammu pealt lööduna paramatu olevat, kuid kuidagi suudab Laurberg panterihüppega siiski ennast veel Estami jalgadele heita, millega sellel kepp käest välja langeb. Mees jääb palliga küll tühja värava alla, kuid ilma kepi-ta ei ole midagi peale hakata.

Vaheajal veendub vist Kalev oma üleolekus ja hakkab teist poolaega mängima loult. Sport aga paneb täie pressi peale. Kalevi edurivi ei pääse enam Kooviti ja Jõers 1. unisuse tõttu sugugi maksvusele, mille tõttu Spordi poolkaitsje võib hakata ettepoole nihkuma. Viie mehe eest lõhub üksinda tööd teha Tipner ja ühe tema lähedamaa terava palli püüdmine 59. min. oli Raugil isegi saavutus.

Tundes oma ülesande hõlpsust, hakkab Paal kuuendajat ajajat mängima, tehes vasakult tiivalt pikki tiirlevaid läbimurdeid. Kalevi kaitsje ei suuda enam küllaldaselt orienteeruda ja hakkab ikka sagedami löögivõimalusi jätma. 60. min. saab Sport vabalöögi, mille kaugelt distantsilt Paal meisterlikult võrku toimetab, kasutades Kalevi kaitsjate kabuhirmus veel 61. min. üht kuldset juhust, millega Spordi võit ongi saavutatud 3:2.

Tundes endid kord juba nähtavasti kõigutamatute mänguperemeestena, ei oska kalevlased endid üllatuses enam leida ja venitavad vesist mängu kuni lõpuni, lastes Sporti täielikult teisel poolajal ülekaalus olla ja jättes sellele teenitud võidu.

E. Ellmann vilemehena oli vist paremgi kui mängijana, mis ei ole mõeldud ta mänguvõime alahindamisena, vaid vilemehe tubliduse rõhutamisena.

— Berliinis poksisid raskekallased ameeriklane Bud Gorman ja sakslane Ludwig Haymann. Tekkis skandaal: Ameeriklane ei pannud märgatavalt oma täit võimet välja ja mängis kogu aeg sakslasega, nii et lõpuks schovinistlikule publikule tundus, et Haymann isegi parem on. Vilunud silmad aga nägid, et siin kokkulepitud demonstratsiooniga tegemist ja ajalehed tõstsid suurt lärmi korraldajate kui ka poksi-jate arvel. Nõuti võistluse tühistamist, kuid poksi-liit kinnitas võitjaks ikka Gormani.

— Sisevõistlustel Münsteris jooksis Boltze 1500 mtr. 4.10,8. Sprinterite kolmevõistluse võitis Houben, kuna 60 mtr. tõkkejooksus Trossbach Steinhardtilt lüüa sai. Ajad vastavalt 8,2 ja 8,3.

Ameerika noorematest suursportlastest.

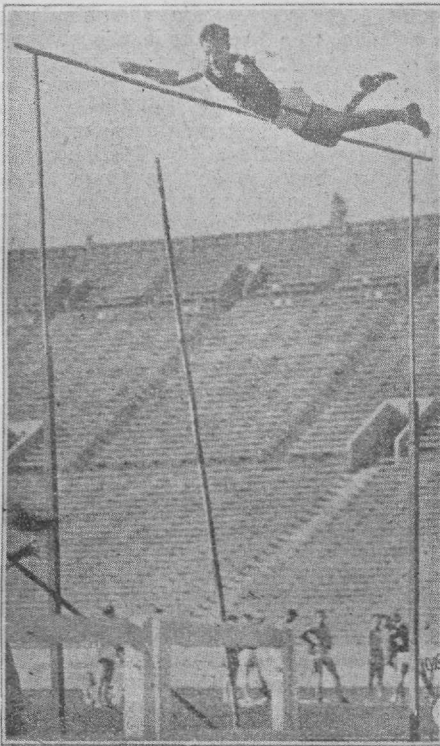
Barnes omandas ühe nädalaga teivashüppe stiili. — Borah praktiseerib 10 tundi päevas hambaarstina. — Haynesi omapärane jooksustiil. — Tõkkejooksu virtuoos Monty Wells.

Kergejõustik on Ameerikas kõige kõrgemal tasapinnal ja ülikoolides. Mõõdu- nud aastal oli väljapaistvamaks ülikooliks Souther California (Lõuna-Kalifornia), kuhu kuuluvad Charles Borah, Lee Barnes, Jesse Hill, Jack Williams ja teised. Nende saavutused räägivad ise kõige paremini nende kõrge kvaliteedist. Borah jooksis 100 yardi 9,6 ja 220 yardi 20,9, Jesse Hill hüppas kaugust 7,53, Lee Barnes saavutas teivast 4,19 ja Jack Williams 4,11.

Nimetatud neljast suurusest on lugu Barnesiga vist kõige huvitavam. Keskkooli õpilaseks hüppas Barnes juba väga kenasti ja Hollywoodi keskkooli õpilaseks võitis ta 1924. aastal juba Pariisi olümpiaadi. Ta kasutas sel ajal n. n. tasku- noa stiili. Astudes L.-Kalifornia ülikooli, hüppas Barnes 13 jalga (3,96) järjekind- lalt; freshmanina, esimese kursuse üliõpi- lasena, ei pingutanud ta ennast palju.

Dean Cromwell, Trojani spordivälja treener, nägi, et poiss selle stiiliga enam kuigi palju edasi ei lähe ja hakkas talle oma süsteemi õpetama. Nädala pärast pani Barnes juba uue Ameerika üliõpilase- rekordi 4,11, mis 7,5 senti enam, kui ta varem kunagi hüpanud. Ta on praegu L.-Kalifornia ülikooli meeskonna kapten ja vinnas möödunud suvel oma 75-kilolise kere juba üle kõrguse 4,19. Ühel demon-

Keskkooliõpilaseks ei olnud ta kunagi võistelnud ja esines esmakordselt võist- lustel vaid 1926. aastal. 28. mail 1927 jooksis ta Denveri võistlustel aga juba 440 yardi 48,0 sekundit. Ta suurt edu pannakse osalt ka ta omapärase stiili ar- vele, mis järgmine on:

Lee Barnes hüppab treeningul 4,32 teivast.

Ta kaevab oma esimese jalakoopa 14 tolli stardiliini taha. Parema jala põlve asetab ta vasaku päka kohale. Minekul heidab ta keharaskuse vasakule jalale ja käele, nii et ta tagumine jalg on nõtkelt paenutatud ja vedruna äratõukeks vibu- tab. Lugu seisab selles, et kui tagumine jalg on liig tunduvalt paenutatud, ei oma ta sarnast tugevat tõukejõudu. Ta pea on püsti ja vaade juhitud ette.

Stardipaugu järele võtab ta esimese sammu umbes 15 tolli kaugusele stardi- joonest ja heidab oma keha tublisti ette, kasutades seejuures väga suurel määral käte tööd.

Jõudes stardist välja, hoiab ta oma keha kergelt ettekallutatuna, pea ja kael sirgena, põlved ja käed tõusevad kõrgele ja otse ette. Jookstes 440 yardi kasutab ta esimese 100 yardi jaoks täielikku sprindistiili, minnes siis üle rahulikumale jooksule, kus põlved liiguvad madalamal ja käed tõusevad poole kõrgusse. Soovi- des arendada erilist kiirust oma jooksu mõnel punktil, heidab Haynes järsku keha ette, minnes üle sprindile. Ta päkad lii- guvad otse taha, tõugates ära ikka keha raskuspunkti tagant. Sprintimisel kasu- tab Hayes igal sammul ka pea liikumist üles ja alla. Esiotsa tegi ta ka teatud liigutusi küljele, kuid loobus neist nende nähtava kahjulikkuse tõttu.

Haynes on eestkätt ikka sprinter, olles seejuures parem aga ka tervest reast 440 yardi spetsialistidest. Kuna ta alles kol- mandat aastat jookseb, arvavad ameerik- lased Haynesi tuleviku vast ees seisvat. Võimalik, et Haynes tugevaimaks meheks

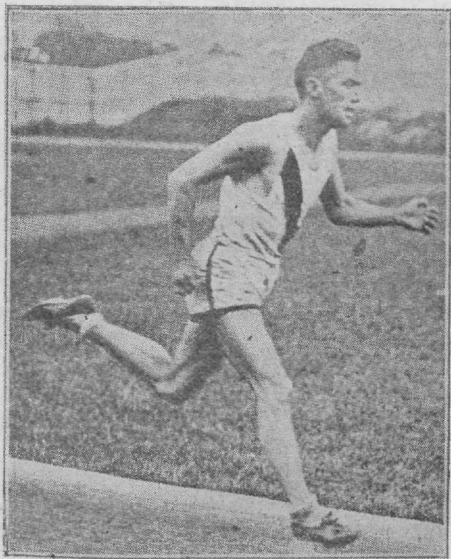
juba Ameerika olümpia-meeskonnas 440 yardil kujuneb.

Üks hiilgavamatest Ameerika tõusva- test suurustest on tõkkejooksja Eber M. Wells, osutades vast meest, millist Ameerika tõkkejooks ei ole seni veel näinud. Omaaegne tõkkejooksu ilmarekordimees Harry Hillman, Dartmouthi ülikooli tree- ner, kirjutab nim. ülikooli meeskonna kap- tenist „Monty“ Wellsist järgmist:

Eber M. Wells on 5 jalga 10 tolli pikk, 160 ingl. naela raske. Ta võitis viimati ülikoolide sisevõistlustel 70 yardi ja välisesivõistlustel 120 yardi tõ- ketega.

Ta on spordiüliõpilane ja vaevalt on kunagi tarvis enam kui üks kord midagi seletada, et ta kohe selle täielikult oman- daks. Ülikoolis harrastab Wells tõkke- jooksude kõrval ka hüppeid. Õppides esi- mest aastat Dartmouthi ülikoolis jooksis ta 120 yardi 16,2 ja järgmisel aastal juba 15,2. Kolmandal aastal võitis ta aga juba ülikoolide esivõistluse 14,8.

Wellsil on hea stiil, ta eelmise jala asetamine tõkkele on perfekt, tagumine jalg tuleb üle tõkke ee skujulikult ja kä- tehoid on hea. Paljudel tõkkejooksjatel on tendents lüüa tagumist jalgatõkkest üleviimisel vastu kätt, nagu see ülesvõttel Wellsi juures näib. Wellsi põlv on see- pärast nii kõrgel, et ta valmistub juba ta-

Edward Haynes katab 400 mtr. 48,0.

stratsioonil aga saavutas ta koguni 4,32, mis märksa parem püsivast ilmarekordist.

Charles Borahi hüütakse kiiruse de- moniks. Ta on kooli hoolsamaid üliõpilasi ja viibib iga päev õppetööl kella 8-st hom- mikul kuni kella 5-ni p. l. Ta õpib ham- baarstiks. Pühapäevitigi on tal vähe aega harjutusteks. Esimese aasta üliõpilaseks töötas Borah koguni kella 8-st hommikul kuni kella 6-ni p. l. Oma saavutusteni on Borah jõudnud eranditult vaid oma anni tõttu.

Borahi jooksustiil on väga mahe, vii- mistletud ja selle saavutamiseks on ta igat- tahes tublisti vaeva näinud. Paljud eks- perdid peavad Borahi stiili sarnanevaks Jackson Scholzile.

Palju kõneainet on annud viimasel ajal Edward H a y n e s, kes kuulub 1925. aasta septembrist Denveri ülikooli meeskonda.

Eber M. Wells, kes 110 mtr. tõkkeid katnud 14,4.

gumise jala mahapanekut. Kui ülesvõte oleks tehtud olnud just jala üleviimise momendil tõkkest, siis oleks nähtud vasa- kut põida samal kõrgusel asuvat põlve ja reiega. Tähele võib panna kehaseisu, mis on rinnaga otse jooksu suunas, seal ei ole mingit keha kõrvalepaenutamist, mis väga olulise tähtsusega.

— Leningradi ujumisbasseinis peetud võistlustel olid tagajärjed: 4×50 mtr. — 2,24,4, uus nõuk. rek.; 100 mtr. — Schu- min 1,15,3 — uus nõuk. rek.; 50 mtr. — Schumin 29,2 — uus nõuk. rek.; 400 mtr. — Podshukovitsch 5,53,3.

— Viinis jooksti: 500 mtr. — Moser 49,5; 1500 mtr. — Moser 2,42,5; 5000 mtr. — Polacsek 9,22,6. Ajad on saavuta- tud kunstjäl.

Arsti ja võimlemisõpetaja koostöö.

Dr. Schnell'i järele Sergy Bachman.

(Järg.)

Võib olla, et veel kaua peab kehaehituse uurimistöö käepärast olevate märgitsemiste järele käima. Võimlemistundja kooliarsti korratud katsed ühendatakse bioloogia tundja õpetaja vaatlustega ja katsetega. Sellise sünteesi tulemuse voorused ja tarvitamise õigustus proovitakse uuesti järele. On päevaselge, et ainult väga ligidane koostöö võimaldab saavutada võimlemisõpetuse tervishoidlase osa ülitähtsa individuaalse põhjendamise.

Mis puutub koostöö vormidesse ja välistlesse eeldustesse, siis olgu nimetatud, et arst peab oma ala hästi välja arendama. See, mida arst kaasa toob ülikoolist ja praktikast, on teadmine inimesest, seadusepärasusest füsioloogilisel ja patoloogilisel alal ja lõpuks oma katsete metoodika. Mis temal aga puudub, on üksiku keha harjutuse tundmine. Peale selle puudub tal veel teadmine, kuidas metoodiliselt koolivõimlemist üles ehitada, harjutuste ulatusi kindlaks määrata. Tema aga peab ennast ka sellel alal arendama, peab harjutusi ise tundma õppima, sest tema on ju õpetajale nõuandjaks. See võimaldub talle täies ulatuses alles siis, kui ta mitte teoreetilise õppimisega ei piirdu, vaid kui ta tugevat elamuste tähtsust ja subjektiivset — võimalikult ka objektiivset — mõju oma kehal tunda saab. Ei tohi unustada, et väga suure hulga vanemate arstide esitajate juures see jaa-tav elamuste mälestus omast kooliajast ainult väga kahvatu on ja mitte alati õnnelik. Arstil on kerge kontakti pidada oma kutsehariduse ja kooliasjanduse vahel, sest ilmub ju alatasa lõpmata hulk raamatuid ja ajakirju nii tema enese kui ka õpetaja kutse alal.

Et aga veel tugevamat sidet võimlemisõpetajate ja -arstide vahel luua, selleks oleks soovitatav ellu kutsuda vastavad ühingu. Eeskujuks sellel alal võime võtta edusammu, mis tehtud Frankfurdis. Sealne „Sportärztliche Vereinigung“ töötas välja põhikirja, milles ette nähtud, et ühingu liikmeks ei saa mitte ainult arstid olla, vaid ka võimlemisõpetajad. Sellega tahetakse võimaldada võimlemisõpetajatele sagedasti läbikäimist arstidega ja võita nende kaasaammumist arstiteaduslikkudele uurimustele ja saavutustele kehalise kasvatusel. Sellised ühingu on loomulikult suureks tõukejõuks koostööle.

Kooliarsti vastava arendamise süvendamine, iseäranis selle ülesande asetamine ülikooli, on küll praegu päevakorral. See küsimus aga ei või vist nii hõlpsasti laheneda, sest takistavalt mõjuvad siin mitmed välised tingimused. Tänuväärt asi on aga see, et arstil jääb ju suurepärane võimalus üle ennast ise puhtpraktiliselt arendada, võttes osa külalisena kooli võimlemistunnist, vahetades mõtteid õpetajaga ja vaadeldes harjutuse tagajärge lapse juures. Seda tööd tuleb kooliarstil tingimata teha; see on väga tähtis arendamise abinõu.

Mis puutub aga võimlemisõpetaja arendamisesse, siis ei või mitte mööda minna faktist, et praegu kõrgekvaliteedilised võimlemisõpetajate aren-

damine on ainult üks osa korralikust võimlemisõpetust juhtiva õppejõu arendamisest. Peab kogu rahvas tööd tegema, siis on tarvilik, et pedagoogiliste akadeemiate arendamissuund oleks sama-sugune. Lapse kehaliste ja vaimliste nähtuste individualiseerimine, plaanikindel kasvatamine, arendamine bioloogilisele mõtlemisele, sünnitavad selle aluse.

Sagedasti tuntakse aga selle juures hirmu, et õpetaja põhjalik bioloogiline arendamine ja hügieeniline seisukorra tundmine võivad lapsele kahjulikuks osutada. Õpetaja võib õigelt teelt kõrvale sattuda, oma tegelikkude võimaluste piiridest üle astuda ja arsti tarvilikkust ignoreerida. Meie ei jaga aga seda hirmu sugugi. Ainult pinnapealne ja raamatuline, näilikult asjalik poolteadmine võib teatavale upsakusele viia (nagu kogemused näitavad). Tõeline asjasse süvenemine ja tundmine on aga tingimata tarvilik heade resultaatide saavutamisel. Nii siis, mitte ainult füsioloogiliste ega ka anatoomiliste iseäralduste summa pole see, mis annab tõuke arsti juure minemiseks, vaid tõsine keha tundmaõppimise tarve. See, mis üksikjuhustel arstile üldiseks uurimiseks, avab ka õpetajale esimese kogemuste reljeefi oma piiride kui ka resultaatide üle, mis ta üldse võimlemisõpetuses saavutada võib.

Arendamine ja koostöö võimaldavad temale luua võimlemisõpetusest uue kolossaalse tähtsusega õppeala, nimelt „praktilise tervisõpetuse töökooli“. Kui väga meie praegune õpetajaskond sellest mõttest vaimustatud on, et ainult isiklikult täbitõotatud teadmised, teadmised, mis enese manuaalse töö ehk oma mõtte produkt, on jäädava väärtusega. Seda ei panda aga tähele, et just tulevasele elule väga tähtsal alal tegutsetakse puht teoreetiliselt bioloogilises õpetuses ja hügieenilised asjad töötatakse läbi hoopis teistes õppeainetes, näiteks saksa keeles ja rehkenduses. Aga just siin maksab põhimõte, et seda, mis noorelt hariunud, vanalt tehakse. Võimlemisõpetus annab võimaluse tervisliisi elureeglede ikka ja ikka tõelisteks näideteks võtta, õpilastele bioloogiliselt seletada, mis nad tõeliselt teevad ja niiviisi lahutamata sidet tegutsemise ja mõistuse vahel kujutada eluharjumusi ankrusse panna, mis oma mõju õpilase perekonnale ja nii ajajooksul tervele rahvale puududa ei lase. Meie, kooliarstid, teame kindlasti, et meie oma tegevusega õpilastega ei piirdu, vaid et üldse terve rahva arendamiseks ja tervendamiseks töö oleme, sest muud abinõu selleks ei leidu kui laps.

Kui meie võimlemisõpetusest räägime, siis ei tohi meie unustada, et lapse kehale on ükskõik, kas kehaharjutused sünnivad koolis või väljaspool kooli. On mõtetu koolivõimlemist kõigele heale üles ehitada ja välja kiskuda sealt kõik halb, kuna väljaspool kooli anda õpilastele vabalt teha igasuguseid kõlbmatuid harjutusi. Õpilassport vabades ühingutes ja koolivõimlemises sünnitavad lahutamatu üksuse.

(Järgneb.)

Kolm noort rekordimeest: Tschutschelov, Veermann, E. Leetsy.

2.45,7; 3. Martin 2.49,2; 4. Vogt 2.50,2; 5. Ende 2.53,7.

5000 mtr — 1. Mitt 9.41,0; 2. Burmeister 9.57,0; 3. Martin 9.59,6; 4. Vogt 10.14,2; 5. Ende 10.32,8; 6. Villemson 10.43,6.

10.000 mtr — 1. Mitt 20.27,0; 2. Burmeister 20.37,4; 3. Martin 20.51,7.

A klassi üldine võitja Chr. Burmeister 379,68 punktiga; 2. A. Mitt 374,98; 3. J. Martin 365,98.

B klass.

500 mtr — 1. Leetsy, Tartu Kalev, 51,0; 2. Kreutzberg, Tartu Kalev, 53,0; 3. Jürgenson, Sport, 53,0; 4. Gerasimov, Kalev, 53,1; 5. Musto, Tartu Kalev, 54,0; 6. Mihelson, Tartu Kalev, 55,6; 7. Tavast, Kalev, 56,1; 8. Koppel, Kalev, 61,8; 9. Abel, Nõmme Kalju, 64,1; 10. Seiler, Kalev, 64,4 (kukkus).

1500 mtr — 1. Jürgenson 2.53,2; 2. Kreutzberg 2.54,0; 3. V. Leetsy 2.55,3; 4. Musto 3.07,0; 5. Koppel 3.14,2; 6. Mihelson 3.14,8 (kukkus); 7. Seiler 3.15,7; 8. Abel 3.29,7.

5000 mtr — 1. Kreutzberg 10.14,5; 2. Jürgenson 10.14,8; 3. V. Leetsy 10.17,2; 4. Mihelson 11.01,3; 5. Seiler 11.05,9; 6. Koppel 11.20,1; 7. Kerd 11.21,8; 8. Musto 11.37,0; 9. Abel 12.44,3.

B klassi üldine võitja V. Leetsy 268, 23 punkti; 2. Jürgenson 266, 32; 3. Kreutzberg 265, 96 punkti.

Algajate klass.

500 mtr — 1. E. Leetsy, Tartu Kalev, 55,0; 2. Veermann, Sport, 60,0; 3. Tschutschelov 63,1.

3000 mtr — 1. Veermann 6.42,3 — uus Eesti rekord, endine A. Kuke 6.58,0, püstitatud 1910. a.; 2. E. Leetsy 6.45,0; 3. Tschutschelov 6.49,8.

Algajate klassi üldine võitja E. Leetsy 191, 88 punkti; 2. Veermann 180,66; 3. Tschutschelov 174,95.

Kiirusutamise esivõistlused.

(1. lhk. järg)

taga võimete, kui just võistlustingimuste poolest.

Möödunud kiirusutamise esivõistlustel ei olnud meil mitte ükski halb, libisemist takistav jää, vaid ka muud põhjused. Nii mõõdetakse meil jooksuring ringtee siseservast ½ mtr kauguselt, kuid uisutajad jooksid vähemalt 1—1½ mtr kauguselt, sest et jooksutee äär oli kühmline, aukline ja kallak. Suuremate ringide jooksmine aga tõstis muidugi tugevasti jooksu pikkust. Nii võisid meie uisutajad esivõistlustel vast 10.000 meetri asemel 10.500 m sõita. Üleliigne minut ajas oli juba sellest tingitud.

Möödunud kiirusutamise esivõistlusi tuleb kokkuvõttes edusammuks meie kiirusutamises pidada. Rääkimata Burmeisteri uuest Eesti rekordist, oli terve rida kauneid

saavutusi vähematelt vendadelt, noortelt, mis uute meistrite võrsumist ennustada lubab.

Omapärane üllatus oli algajate 3000 m sõit, kus kõik kolm juntsu omaaegse suurmeisteri Kuke Eesti rekordi olematuks tegid.

Üldiselt möödusid esivõistlused halbadest tingimustes. Esimesel päeval oli jää libedam, kuid puhus tugev tuul, teisel päeval oli jää kui kitt ja lisaks sadas lund. Esivõistluste tehnilised tagajärjed olid:

A klass:

500 mtr — 1. Burmeister, Sport, 45,9 — uus Eesti rekord, endine ka tema 46,0, püstit. 1923; 2. Mitt, Kalev, 48,5; 3. Martin, Tartu Kalev, 49,9; 4. Vogt, Sport, 50,6; 5. Villemson, Kalev, 52,8; 6. Ende, Kalev, 52,9.

1500 mtr — 1. Burmeister 2.41,2; 2. Mitt

O. Ü. „ESTO“

Tallinn, Pikk tän. 47,

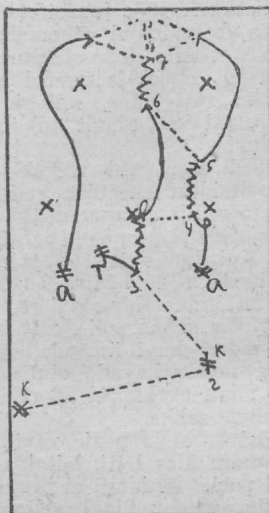
Telefon 10-02.

Soovitab kõiksugu spordi-
abinõusid parimatest
kodu- ja väljamaa
teha-stest.

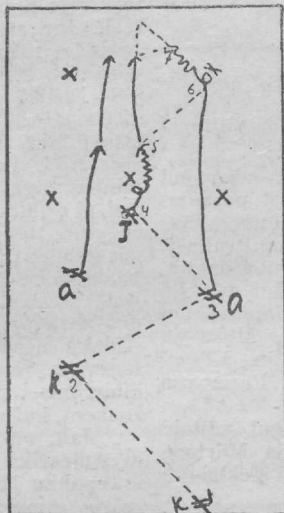
Ladus suuremal arvul spordikirjandust.

Pilk korvpalli saladustesse.

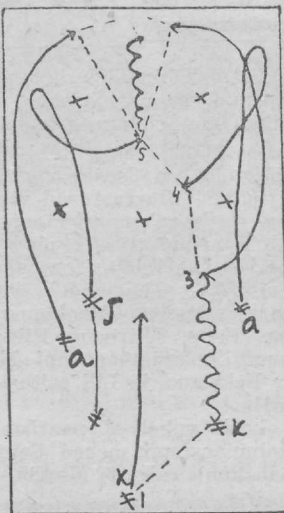
(2. lhk. järg.)

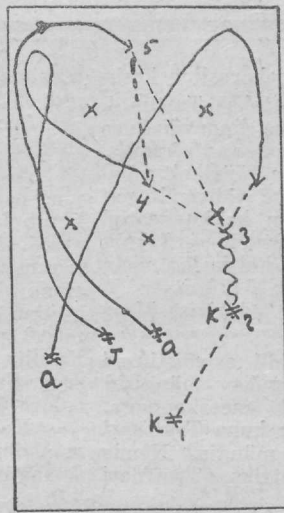
Joon. 6.

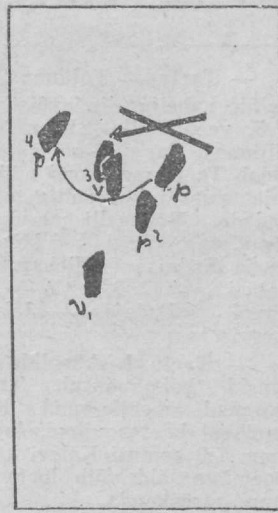
Joon. 7.

Joon. 8.

Joon. 9.

Joon. 10.

teemi vastu raske, eriti veel mees-mehe vastu kaitsesega.

2. Pöörtilgutuse mäng (vt. joonis 7). See stiil läheb eelmisest lahku just söödu andmise poolest. Eelmises mängus tilgutab mees vastaseni ning söötis siis. Siin saab mees just kaitsja ees pöörde ajal palli ning hakkab siis tilgutama. Siin tuleb aga hoolega hoida jooksust täh. kahest sammust pöörde ajal. Nimelt tuleb määruse järelle pöörata ühel jalal, pall maha lüüa, ning alles siis teine jalg maha panna. Seda on kaunis raske täita.

Siin viskab kaitsja 1. palli kaitsja 2., see annab ajaja 3., sealt tsentrile, kes ümber vastase vastu, on oma ilme poolest erilaadiline. Meil olakse harjunud mõistega — korvpall pole muud midagi kuni 20 min. ägedat vahetpidamata jooksu, 10 min. puhkust ja jälle 20 min. jooksu, siis pole see viimase stiili kohta küll õige.

Üldiselt on mees-mehe vastu kaitsesega võimatu neile atakidele vastu panna.

Moodne mäng, mis Ameerikas 1926. a. tarvitusele võetud, just peajasjalikult 5 mehe kaitses vastu, on oma ilme poolest erilaadiline. Meil olakse harjunud mõistega — korvpall pole muud midagi kuni 20 min. ägedat vahetpidamata jooksu, 10 min. puhkust ja jälle 20 min. jooksu, siis pole see viimase stiili kohta küll õige.

See mäng on püüdumäng. Vastane on 5 mehe kaitses, valmis. Pealetungijad söödavad oma territooriumil omavahel rahulikult, ent vastast teravalt silmas pidades ning tähelepanu äratamata võetakse üks järgmistest seisudest, ning kiirete söötudega jõutakse korvi alla. Ebaõnnestumisel ollakse ruttu valmis kaitses vastaste atakke pareerima.

Siin kohal toon paari neist mängudest. Joon. nr. 8. Kaitsja 1. viskab oudist palli K₂ ehk tsentrile T, kes tilgutab vastase esimese reani. Kui K₂ läheneb vastasele, jooksevad ajajad katmatut küljepeiri mööda, vastase territooriumile ja äkki tagasi, võttes söödu tsentrilt ehk kaitsjalt. Pärast söötu liiguvad kaitsjad korvi alla. Tsenter, saades ajajalt söödu, tilgutab ehk annab söödu kaitsjatele.

Teine mäng (joon. 9.) sarnaneb eelmisele: Kaitsja K₁ söötab K₂, see tilgutab esimese reani. Parem ajaja A liigub risti üle platsi nurka, sealt tagasi külge mööda. Teine ajaja A teise nurka ning sealt vabaviske joonele. Tsenter T liigub korvi alla. Nüüd avaneb K₂ võimalus sööta haakviskega tsentrile või küljesööduga kas ajajale või küljele. Mis edasi juhtub, on selge.

Lõppeks poleks huvituseta märkida, kuidas mängis möödunud aastal U. S. A. meistriks tulnud Illinoisi osarigi meister Cicero linna Mortoni meeskond. Selle kohta kirjutab nende treener Carl Long muuseumis järgmist (Athletic Journal, May 1927):

Tegurid, mis meeskonna võitu soodustasid: 1. Mortonil oli väga hea meeskond ja omas võiduinu. 2. Poisid sõid ja magasid kodus. 3. Meeskond oli füüsiliselt ja vaimliliselt täitsa värske. 4. Meeskond oli iseäranis kiire, kiirem kui ükski vastane ja kiirus on väga tähtis tegur. 5. Kõik mängijad tilgutavad kindlalt ja mõlema käega. Rondinella, kaitsja, oli väljapaistev terves tsükliis.

... Meeskond harjutas 2 nädalat võimlas, sellele lisaks teoreetilised selgitused tahvil.

Meie meeskond oli väiksekasvuline, selle tõttu polnud meil ei söötumängu, oudi ega tsentrikombinatsioone, selle vastu ainult taktika (joonis 4.). Palli sai Rondinella seisus E ja hoidis seda nii kaua, kui kõik oma mehed olid kaetud vastaste poolt. Rondinella ise aga oli küllalt kaval, et petta oma vastast; pööreie, tilgutusega ning ühe käega korv-viskega. Nimetame seda mäng nr. 1. Vahelduseks mängus nr. 2, ta pööras ja kattis D meest, kuna D ta seljataha jooksis, võttes palli E. D võis jätkata tilgutust ehk sööta A-le, B-le ehk C-le, kes pöördel lähedale tilgutavad ja peale viskavad.

Mõnel juhul tilgutab D suures kaares, et sööta E-le. Teised kombinatsioonid: E C-le, A-le ehk B-le, D C-le, A-le ehk B-le. Joonisel näete, et vastase kaitses oli küllaldaselt laiali pillatud. Kõik mängijad liikusid üldiselt nõoltega märgitud sihtides, teooria põhjal, vastase kaitses on raske valvata meest ja palli, kui mõlemad kiirelt liiguvad. Sel teel oli pall alati käes ja võidi teha palju lühikesi sööte. Meie kaitsesime, mees mehe vastu. Vähe harjutasime pikki sööte, 50 protsenti mänguajast harjutasime kaitses. Huvitav on siinkohal märkida, et meeskonnas polnud ühtegi õiget ameeriklast. See koosnes 1 poolakast, 2 tschehhist, rootslasest ja itaallasest.

Sellega oleks ülevaade antud pea kõigist tähtsamaist offensiivstiilidest. Loomulik, et puhtal kujul neist ükski järjekindlalt ei saa tagajärjekalt esineda. Nende kokkusulatamine alles annab mängu, mis oma ülesehitamise ning teoreetilise aluse tõttu vaevalt võreldav jalgpalli, jääpalli j. t. ning rugby'ga koos moodustavad vahest kõige raskemaid mänge.

Järgmises artiklis tahan avaldada erijuhuseid mängus, nagu tsentri, oudi, vabaviske j. t. kombinatsioone.

Poksiesivõistlused.

(3. lhk. järg.)

muses, seda nägi arvukas pealtvaatajaskond pea eranditult, keda sel puhul ei tarvitse mingis erapoolikuses süüdistada, sest rahva enamus ei teadnudki, ei pannud täheleegi, kuhu seltsi kumbki kuulub. Veel enam panevad selle matschi tagajärje üle imestama kohtunikku hindamislehed. Seal on peakohtunik Lepp pannud kumbalegi 11 punkti, Köppo 7:6 Einmanni kasuks ja Gern 9:6 Reimanni kasuks. Nagu näha ei selgita kohtunikku punktide Einmanni paremust. Sama nähtavalt ebaõigelt otsusati matsch Kott-Ratassepp eelmise kasuks, kus Lepp 14:14 märkis, Köp-

po 9:8 ja Gern 8:7 eelmise kasuks. Mõlemad märkisid imelikul kombel kaks esimest roundi mõlemale ühetasaselt 3:3 ja 2:2 ja viimasel Kotle paremuse. Ei ole aga sugugi mõistetav, miks Ratassepa kahe eelmise roundi paremus tunnustamist ei leidnud, kuna Ratassepp ilmselt paremini tabas ja kogu matschi nähtavas moraalses ülekaalus oli. Midagi on vildakut meie kohunikku hindamismeetodis!

Võistlustel tuli ette üldse kolm knock outi. Neid jagasid: Palm Reimannile, Kuuskmann Lilale ja Köln Altdorfile.

Võistluste tulemused olid:

Kukk-kaal — 1. Taar, Kalev; 2. Jegorov, Sport; 3. Kaljo, Kalev.

Sulgkaal — 1. Viikberg, Sport; 2. Leiger, Kalev; 3. Alber, Narva Võitleja.

Kergekaal — 1. Kreekmann, Kalev; 2. Maasik, Kalev; 3. Ivanov, Sport.

Kergekeskkaal — 1. Lilender, Sport; 2. Mänd, Kalev; 3. Köln, Sport.

Keskkaal — 1. Palm, Sport; 2. Einmann, Kalev; 3. Reimann, Tartu Kalev.

Poolraskekaal — 1. Kuura, Kalev; 2. Kott, Sport; 3. Ratassepp, Tartu Kalev.

Raskekaal — 1. Kuuskmann, Sport; 2. Ole, Tartu Kalev; 3. Iila, Sport.

Seltsidest tuli võitjaks Sport 19 punktiga Kalevi 18, Tartu Kalevi 4 ja Narva Võitleja 1 punkti ees.

Võistlustel esines kogusummas 31 meest, neist kõige enam kergekeskkaalus (8) ja kergekaalus (6), teistes kaaludes 3—4 meest. Kärbeskaalus puudusid täiesti võistlejad, nii et see tiitel vakantsiks jäi.

— **Rootsi—Soome** jäähokkei (mitte jääpalli!) esimene maavõistlus peeti pühapäeval Helsingis. Võitjaks tuli Rootsi 8:1.

— **Saksa** esivõistlustel iluuisutamises tuli meistriks meesvõistluses Rittberger, naisvõistluses Brockhöft, paarisvõistluses prl. Kissbauer-Gaste.

— **Jones** ujus Austraalias 500 yardi 5.23,4, millega Arne Borgi 5.31,4 peal seisnud ilmarekordi eluküünaal kustus. Ka teiseks tulnud Grier ujus alla selle — 5.28,0.

KESKKOOLIDE

SPORDI

TOIMETAJAD: ART. SOLL JA R. KERES
KIRJAD A. SOLL'ile Treffneri g. TARTU

NURK

— Tartu — Tallinna 2. järjekorraline kesk-koolide vaheline linnavõistlus peetakse Tartus 4. ja 5. veebruaril. Kuna esimese linnavõistluse Tallinnas Tartu õige napilt kaotas võrkpallis, loodab Tartu meeskond nüüd õige väärikalt võistelda, samuti korvpallis tagajärge vähemalt parandada. Võrkpalli meeskond on kokku seatud järgmisena: Voitk — Mägi; Niggol — Jakobson ja Pedajas — Pehap, kuna korvpallis vana koosseis esineb: Voitk — Mällo V. kaitses ja Niggol — Pedajas — Jakobson edurivis, Meos reservis.

— Tartu keskkoolide jääpalli esivõistlused algasid kolmapäeval. Treeninguks mängisid paremad meeskonnad Kalevi meeskonnaga. Reaalkool kaotas viimasele 10:2; kuna Treffneri gümn. 7:3 samuti Kalevi kasuks mängis. Nende esinemiste läbi võib loota meistriks Treffneri gümn. meeskonda.

— Taline tegevus Rakvere keskkoolides spordi alal piirdub peamiselt suusasportide harastamisega. Tagajärgede suhtes sammuvad Rakvere õpetajate seminaris suusatajad esirinnas. Parem mees suusatajaist on kahtlemata spordiliste dispositsioonidega Lille, kellest suusatamises vääriku konkurent võib võrsuda tema võimlemisõpetajale hra Andressonile, kes on Eesti meister 1000 ja 3000 meetris. Noorematest on lootustäratavamad suusatajad Diivin, Raam ja Siirak. Rakvere kergesportlaste üldise kõrge klassi ja meeste mitmekülgse üheks aluseks võib kindlasti pidada talist eeltreeningut suusasportide näol. Raami ja Lille kenad tagajärjed on kujukaks näiteks sel alal.

Ühisõppes on paremus poeglaste gümnaasiumi meestel soodsamate harjutustingimuste tõttu.

Võrkpalli tasapind on üldiselt rahuldav. Paremad ruumid omab seminar, kes ka klass kõrgem oma alalisest vastasest — poeglaste

gümnaasiumist. Kõik viimasega peetud võistlused on lõppenud seminari kasuks.

Sportlikku materjali meeste näol ja vaimustust on.

— Viljandis on iseäranis hästi edenenud ping-pongi mäng. Harrastavad viimast peajasjalikult linna- ja maakonna-gümnaasium. Jaanuari lõpul lõppenud turniir ping-pongis nimet. gümnaasiumide vahel lõppes maakonna-gümnaasiumi võiduga 3:2. Mõlemad keskkoolid esitasid 5-liikmelise meeskonna. Maakonna-gümnaasiumi meeskonnas: Sepp, Märton, Riimak, Moks ja Pruuli; kuna linnagümnaasiumi Martin, Köressaar, Saar, Eckbaum ja Lill esitasid. Paremana esines Martin.

Kahe kooli vahelisel paarismängul võitsid maakonnagümnaasiumi mehed Sepp ja Märton linnagümnaasiumi esitust Martin ja Eckbaumi 3:0.

Üldiselt paistab silma maak.-gümnaasiumi ülekaalukus nii ping-pongis kui ka võrkpallis.

— Tallinna keskkoolide käsipalli meistrivõistluse tsükli andis laupäeval, 28. jaanuaril järgmisi resultate: naiste võrkpallis võidab 1. tütarlaste gümnaasium huvitavas mängus Juudi gümnaasiumi 15:3 ja 15:3.

Meeste võrkpallis võistlevad RTG — humaitaargümnaasium. Nimetatud mäng peetakse sõprusvõistlusena. Humanitaargümnaasiumi parem kokkumäng annab neile võidu 15:7 ja 15:11.

A. kl. korvpallis kohtavad RTG — Kubu. Mäng on keskpärane. Võidab RTG 26:10 (16:8).

Naiste korvpallis võidab TKSÜ 1. naiskond 19:18. TKSÜ mängud jätkuvad 11. veebruaril. See õhtu kujuneb väga elavusrikkaks. Kohtavad paremad koolid, kelle kokkusaamist ammugi suure huviga oodatud.

Tartu kiri.

Lohutuseks nutjatele. — Ülesleidmata Ameerika. — Kursuste rohkus. — Olümpia treeningu viperused.

Puudutan veidi veel seda Postimehe poolt korraldatud ankeeti Tartu silmapaistvamate sporditegelaste keskel, kus avaldati üksmeelset arvamist, et sporti tuleks rohkem massiliseks asjaks teha. Seda arvasid ka seltside esimehed j. m. sellesarnased. Tekib küsimus: kes on selles süüdi, et spordiliikumine ei ole nii laialine. Kas riigivalitsus, kohalikud võimud, spordi keskkliit või mõni muu suurem asutus. Võiks ju palju rääkida spordi keskkliidu ning liitude hoolimatusest isegi kirjavahetuses, kus vastus kuu aja pärast tagasi jõuab, naeruväärsetest toetussummadest omavalitsustelt ja riigilt, vastutulematusest ametiasutuste poolt jne., ühesõnaga pikki nütulaule.

Ent ometi pole see seesinane kivi, kuhu alla koer maetud. Siin kohal võiks hea eduga tarvitada sõna „Tunne iseenast“. Vaatame, milles on seisnud seltside tegevus. Korraldatakse aasta-peakoosolek, valitakse juhatus ning võetakse tegevuskava vastu. Viimane näeb ette aasta kestes korraldada nii ja nii mitu võistlust, maakonnavõistlusi, omavahelisi noorte võistlusi, rahvusvahelisi ja palju muid nii talvel kui ka suvel kergejõustikus, uisutamises, maadluses ning vee-sportis. Et väikest sissetulekut saada, siis kõrvalallikatena peod: rahvapeod, maskeraadid ning jõulupuud. Peanumbrina talvel muidugi uisutee. Säärane kava on ka teisel ning kolmandal seltsil ja kokku võttes tuleb aasta kestes võistlusi kindlasti üle saja. Paistaks ju kõik korras olevat, ent ometi puudub midagi. Aasta-aastalt seersama tegevus, kuid spordiliikumine pole sel määral arenenud. Ta areneb, kuid tasapisi, vaevast, katkendiliselt. Linnas on ütleme häid jalgpallimängijaid 15 ümber. Üks aasta on ühel seltsil eelarves ette nähtud jalgpalli meeskonna varustus — rännatakse sinna; teisel aastal lüüakse juba teise seltsi all ja nii aastate kestes. Kuid juuretuli jätkub. Samane lugu on poksi, maadlemise, jääpalli ning paljude teiste aladega.

Siin puudub kava, plaanikindel arendamine, ettenägi pilk. Elatakse nii öelda peost suhu, tehakse seda, mis pähe tuleb, jupp-jupilt, katkendiliselt, tehes tihti vähjakäiku. Teiseks pole ühtlust üksikute osakondade töös. Rikkam osakond saab lajutada, sest tal on sissetulekuid, kuna vaene kiratseb, ehk tal võib olla oleksidki suuremad arenemisvõimalused. Selletõttu elatakse peost suhu, lükatakse laiemad ning põhjalikumad kavatsused järgmiseks aastaks. Oodatav Messias. Aasta-aastalt kasvab aga seltside võlg ning pea ainukeseks lohutuseks on 3—4 aasta järele korduv hea talv, kus siis uisuteega raha tehakse.

Minu arvates tuleks tegevuskava täitsa asjatundlikult, põhjalikult kaaludes, mitmekesiselt kokku seada. Alguses määrata sihid 1—5 aasta jaoks, mitmesugustes suunades tuleb liikuda, — kõigepealt, missuguseid spordialasid harrastada, missugusel määral, kuidas tuleks seda aasta-aastalt arendada plaanikindlalt. Näiteks, kas või jalgpall, kus võiks olla järgmised astmed: 1) arenemisvõimeliste, asjast huvitatud noorte kogumine meeskondadesse. Neid võiks olla nii palju kui soovijaid jatkub; 2) alata nende süstemaatiliku treeningut mõne vanema mängija juhatusel, seda läbi viies kavakindlalt mitme aasta kestes. Sellega kasvatamiseks tugeva aluse, kelle seast juba kerge paremaid välja noppida. Niiviisi talitada ka teistel spordialadel, uurida isegi seni vähe harrastatavaid alasid ning soodsal võimalusel ka nende harrastamisele asuda.

Miks on meil nii vähe levinud pesapall, laskmine, Kesk-Euroopas harrastatav hokkei ja muud veel vähem tuntud mängud? Pole organisatsioon, kes selle levitamise oma peale võtaks. Siin on tihti palju aktiivsemad seltsid, mille otsekohene ülesanne mitte sport pole, nagu näiteks Soomes pesapalli õpetajana kaitseliit. Teiseks täiesti sõdis seisnud, või vähemalt juhuslikku ilmet kandvaks alaks on olnud kaudne sporditegevus. Selle all mõtlen igasuguseid

spordisisulisi loenguid, avalikke ettekandeid, laiapirilisemaid võitlustupidusi jne. Ühe sõnaga spordi tutvustamistöö. Üksikute seltsidel aga oma tegevuse tutvustamine laiemale hulgale, omale suurema liikmeskonna soetamine, mitte üksi tegevusportlaste, vaid ka vanemate tegelaste ning spordihuvitatute juuretõmbamise teel. Iga ettevõtte vajab reklaami vähemalt niigi palju, et rahvas teaks, et on olemas säärane ettevõtte ning tema teotseb nendel ja nendel aladel. Ärilist vaimu on veel vähe, sellegi peale vaatamata, et korraldatakse ainult tuletoovaid ettevõtteid ja võistlusi.

Kõik need ilusad algatused võiksid välja minna väga hästi seltsidest enestest, selle asemel, et oodata, kuni mõni liit või muu asutus heaks arvab mõnda ringkirja läkitada mõne spordipäeva või nädala asjus. Kui liidus eneses pole elujõudu, siis ei tohi üksik selts hääbuda, vaid ta peab iseenesele ja ka liidule hinge sisse puhuma, sest lõppeks liit, see oleme meie, seltsid, ise. Aidaku need paar mõtet huvi äratada säärase tegevuse vastu ning nende kavade olulisemagi läbiviimisel tungiks minu arvamusel sport ikkagi rohkem kui seni rahva sekka.

Jah, on ikka tõsi — selle peale vaatamata, et Ameerika juba ammu üles leiti, leitakse teda ühtepuhku jälle igal pool. Muidugi ei pruugi see päris Ameerika olla, vaid midagi selletaolist. Olene harjunud nutma lugedes spordikalendris või kehakultuuri aastaraamatus olevaid registreeritud spordiseltside nimekirju. Neid on kaunis ohtralt Tallinnas, Tartus juba vähem, teistes linnades vaevalt üks ning maal pole pea ainultki, kui maha arvata alevi ja tähtsamad külad. Meel jääb päris kurvaks ja arvad tahtmata: „Maa on tuim.“

Ent siingi võib üllatusi juhtuda. Sain hiljuti alles kirja, kus noormees kirjutab: „Meil on maal Kongutasa (Elva lähedal) salkkond noori, kes tahavad hoolga sporti edasi harjutada. Saavutused on päris kenad. Ühel mehel kasepuust teibaga 280 hüpitud, teistel meestel muudugi aladel kaunis tähelepanuväärivaid tagajärgi nähtud. Nüüd olevat end tarvis veel organiseerida ning liituvat aravatasti kohaliku tuletõrjeseltsi juure. Vaat, kus tükk! Kõik karsked mehed, ei suitseta ega joo, suusatavad, uisutavad lähedal järvel, mängivad jääpalli, seavad kevadel spordiplatsi korda jne. Kõik ühisel nõul ja jõul, ilma välise abi ning toetuseta. Teevad hüppetelingid ja tõkked ise, muretseta palli ka, uurivad spordikirjandust, tellivad spordilehte — kõik ilma, et sellest mõni liit või rändinstruktor teaks. Huvitav, kuidas see asi areneb?“

Kursustest on Tartu nüüd rikkas. Igasugu kursusi. Suusatamine leitnant Lossmanni juhatusel. Grupis 40 inimese ümber. Jääpalli õpetab noorem Gern. Osavõtjad enamuses koolipoisid. Erilist huvi näib pakkuvat NMKÜ korraldusel poksikursus, kus üle 50 osavõtja. Samuti korv- ja võrkpalli kursustest on õpilaste osavõtt suur.

Olümpia ettevalmistava grupi töö on ikka viperusi, just uuel aastal. Hoolsasti tulid kõik erilisel väljavalitud mainitud ajal kokku, kuid ei saanud harjutada, sest polnud tundi. Suure vaevaga saadi tund, kuid järgmisel korral on saalis kõigest +2°C sooja. Dusch on ka hangunud kõvaks. Osavõtjaid järjest aga väheneb. Mõnd vihastab säärane korras, teisel häda ei saa enam massaashi, kolmas harjutab ise jne. Ühe sõnaga Tartu poolt ähvardab küll olümpiaadist osavõtmise nurja minna. Suurimal lootusel Labentil on seisukord eriti raske. Nimelt on tal sport kooliarsti poolt keelatud, kuna tal kolm haigust: 1) vigased neerud, 2) mittekorras süda ja 3) tiisikuse alged parema kopsupoole tipus. Tõesti raske lugu. Elame näeme, kuidas see asi ennast lõppeks seadida annab.

Jot Kilogramm.

— Rootsi kiiruisutamise esivõistlustel näidati: 1500 mtr. — 1. Andersson 2.40,0; 2. Almer 2.45,2; 3. Nilsson 2.46,2. 5000 mtr. — 1. Andersson 9.41,5; 2. Ramberg 9.43,3; 3. Almer 10.02,9. 500 mtr. — 1. Andersson 49,8; 2. Nilsson 50,0; 3. Almer 50,1. 10.000 mtr. — 1. Andersson 20.23,4; 2. Ramberg 20.51,6; 3. Strand 21.31.

— Inglise löi Walesi rugby maavõistlusel 10:8.